

พษ 122155

M 120626

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ความมั่นใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีต่อมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Confidential in security of life and property of Rajabhat Maha Sarakham
University Student's with the protect and security measures of
Rajabhat Maha Sarakham Univesity

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ภาณุทัต สวัสดิ์ถาวร

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
วันรับ.....	11 พ.ค. 2560
วันลงทะเบียน.....	249734
เลขทะเบียน.....	378.3 254ค 2559
เลขเรียกหนังสือ.....	

๑.๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2559)

หัวข้อวิจัย ความมั่นใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีต่อมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ดำเนินการวิจัย ภาณุทัต สวัสดิ์ถาวร
ที่ปรึกษา -
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความมั่นใจความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีต่อมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในการดำรงชีวิตภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและสร้างเสริมความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจึงได้ออกแบบสอบถามความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามแล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS หาค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานนำค่าที่ได้ไปสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความมั่นใจความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัยพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีความมั่นใจในความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในเกณฑ์ปานกลางอาจจะเกิดผลมาจากการสร้างอาคารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจำนวนมากทำให้ยังไม่มี ความมั่นใจในด้านความปลอดภัย

Research Title Confidential in security of life and property of Rajabhat Maha Sarakham Univesity's students with the protect and security measures of Rajabhat Maha Sarakham Univesity

Researcher Phanutut Sawattavon

Research Consultants -

Organization Faculty of Management
Rajabhat Maha Sarakham University

Year 2016

ABSTRACT

The research on confidence and security of life and property of Rajabhat Maha Sarakham University Students towards security and precautions of Rajabhat Mahasarakham University. To build confidence with the students in the University in living within the Rajabhat Maha Sarakham University, and safety promotion in higher education institutions.

The researcher is fully aware of the importance about the safety of students within the University, mahasarakham was designed for security in University and the results were analyzed with the program. SPSS average standard deviation, these values to the data analysis, confidence, security of life and property of Rajabhat Maha Sarakham University Students

The researcher found that the Rajabhat Maha Sarakham University students have confidence in the safety of Rajabhat Maha Sarakham University in the medium could result from a building within the Rajabhat Maha Sarakham University of the no confidence in security.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา บุคลากร ผู้ใช้บริการทั่วไปให้มีความปลอดภัยและส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยให้นักศึกษาบุคลากร ทราบถึงภัยอันตรายทั่วไปทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความมั่นใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีต่อมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยในปีงบประมาณปี 2559 ในครั้งนี้

ภานุทัต สวัสดิ์ถาวร

2559

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย/(นิยามศัพท์เฉพาะ).....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัย.....	6
ความหมายคำว่าความปลอดภัย.....	7
ความปลอดภัยหมายถึง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย.....	22
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
เครื่องมือในการวิจัย.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
บทที่ 4	
ผลการวิจัย.....	31
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	37
	สรุปผลการวิจัย.....	38
	อภิปรายผล.....	38
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	44
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	44
	บรรณานุกรม.....	45
	ประวัติผู้วิจัย.....	47

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แผนการรักษาความปลอดภัย.....	13
2.2 วิธีการจัดการด้านความปลอดภัยและองค์ประกอบต่าง ๆ.....	16
3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา.....	26
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามคณะที่ศึกษา.....	26
4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	32
4.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย.....	33
4.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย.....	34
4.4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย.....	35
4.5 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการจัดการด้านความปลอดภัย.....	35

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากปัญหาความไม่ปลอดภัยเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งอาจทำให้บุคคลเกิด การบาดเจ็บ สูญเสียชีวิตหรือสูญเสียทรัพย์สิน เช่น ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้งจากการถูกปล้น ชิงทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย การฆ่า การข่มขืน หรือปัญหาความไม่ปลอดภัยและความเสี่ยงต่อการ ติดสารเสพติดของเยาวชนหรือปัญหาอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้น ถ้าบุคคลมีพฤติกรรมประมาท ขาดความระมัดระวัง การสร้างเสริมความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนจึงมีความสำคัญ การลดปัญหาความไม่ปลอดภัยต่างๆ ดังกล่าวทำให้นักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและคนในชุมชนใกล้เคียงมีชีวิตที่สงบสุข ปราศจากภัยอันตรายที่ส่งผลทำลายสุขภาพและชีวิต ทั้งนี้ เนื่องจากการสร้างเสริมความปลอดภัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอนและอาศัยความร่วมมือของชุมชนเป็นพื้นฐานย่อมทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการจัดการเรื่องความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาและในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตรงกับความต้องการของคนอย่างแท้จริง เช่น กระบวนการทางประชาสังคมที่ใช้สร้างเสริมความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาและชุมชน ก็ถือว่าเป็นกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยอีกวิธีหนึ่ง เพราะวิธีการที่ยึดนักศึกษา บุคลากร และชุมชนเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญในเรื่องของความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักศึกษา บุคลากร และคนในชุมชนใกล้เคียงในการสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย จนเกิดการช่วยกันดูแลและป้องกันอันตรายต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ทุกๆ หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและชุมชนควรสร้างเสริมความปลอดภัยของตนเองให้เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตของชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา บุคลากรและผู้ใช้บริการให้มีสุขภาพดี ไม่ให้ได้รับอันตรายจากปัญหาความไม่ปลอดภัยต่างๆ โดยใช้กระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ และยึดหลักการร่วมแรงร่วมใจกันของนักศึกษา บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและชุมชนใกล้เคียงเป็นพื้นฐาน

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแลส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาอันว่าด้วยเรื่องการประกันความปลอดภัยภายในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีระบบการดำเนินงานครอบคลุม 3 ประการ ได้แก่ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และการป้องกันอุบัติเหตุภายในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ได้มีการกำหนดมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีขอบข่ายความรับผิดชอบแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ การป้องกันดูแลด้านอาคารสถานที่ การป้องกันดูแลด้านการจราจร และการให้บริการด้านความปลอดภัย เหล่านี้เป็นการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้

สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ นำไปจัดดำเนินการต่อไป มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีหลักการที่ยึดปฏิบัติ 4 ประการ อันได้แก่

- 1.การจัดการเรียนการสอนและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ
- 2.การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่สังคม
- 3.การให้บริการทางวิชาการและประการสุดท้ายคือการปลูกฝังการเป็นพลเมืองที่ดีให้แก่

ประชาชน (วิจิตร ศรีสอาน. 2554: ออนไลน์) ซึ่งจากหลักการและภารกิจดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในด้านต่างๆ ให้แก่นักศึกษาอีกด้วย

การจราจร การรักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้จะดำเนินงานร่วมกับกองกิจการนักศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบริการความปลอดภัย

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า สภาพของอาคารโดยรวมถือว่าอยู่ในสภาพที่ดี หากแต่เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่าง ได้แก่ อุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยของอาคารส่วนใหญ่มีสภาพเก่าและทรุดโทรม

ด้านการจราจร พบว่า แม้มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจะมีการควบคุมการขับขี่ยานพาหนะภายในมหาวิทยาลัย แต่บ่อยครั้งที่มีการขับขี่ด้วยความเร็วจนอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ถนนได้ และมีผู้ขับขี่บางคนใช้เส้นทางเดินรถเข้า-ออกผิด

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อการพิจารณานำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนมาตรการส่งเสริมและพัฒนาระบบความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีกทั้งช่วยให้นักศึกษาเป็นผู้ที่สมบูรณ์และมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากสภาพปัญหาและเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควรผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตของนักศึกษา บุคลากร ผู้ใช้บริการและชุมชนใกล้เคียง ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงได้ศึกษาความมั่นใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีต่อมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจรด้านการบริการความปลอดภัย
2. เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และ คณะที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงการดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทางด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจรและด้านการบริการความปลอดภัย ซึ่งสามารถนำไปใช้กำหนดมาตรการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัย อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนา และปรับปรุง งานด้านความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้การจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยที่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลดีที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้เกิดความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสมบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1,772 คน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นกลุ่มประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 ชั้นปีที่ศึกษา

1.2.1 ชั้นปีที่ 1

1.3 คณะที่ศึกษา

1.3.1 คณะวิทยาศาสตร์

1.3.2 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.3.3 คณะเทคโนโลยีการเกษตร

1.3.4 คณะนิติศาสตร์

1.3.5 คณะวิศวกรรมศาสตร์

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านอาคารสถานที่

2.2 ด้านการจราจร

2.3 ด้านการบริการความปลอดภัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชายและนักศึกษานักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558 ต่อการดำเนินการด้านความปลอดภัย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 การดำเนินการความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินการป้องกันและดูแลอาคารเรียนที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ให้พ้นจากภัยอันตราย โดยดำเนินการดูแลด้านความสะอาดของอาคารเรียน ด้านระบบไฟฟ้า ด้านอุปกรณ์ ป้องกันอัคคีภัย บันไดและเส้นทางหนีไฟ การฝึกซ้อมป้องกันภัย และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายอาคารสถานที่

1.2 การดำเนินการความปลอดภัยด้านการจราจร หมายถึง การดำเนินการควบคุมและดูแลการจราจรทางบกภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ เส้นทางเข้า-ออกมหาวิทยาลัย เส้นทางจราจรภายในมหาวิทยาลัย ทางเดินเท้า ป้าย สัญลักษณ์ ทางการจราจร ที่จอดยานพาหนะ

1.3 การดำเนินการความปลอดภัยด้านการบริการความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินการให้บริการแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านต่างๆ ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารและคำปรึกษาทางด้านสุขภาพอนามัยและด้านสิทธิประโยชน์ทางกายแก่ นักศึกษา การให้บริการทางการแพทย์โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การแพทย์ หรือหน่วยบริการทางการแพทย์ เพื่อให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่นักศึกษา มีการจัดทำบันทึกสุขภาพอนามัยของนักศึกษา และการจัดทำประกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยให้แก่ นักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อหาแนวทางรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา บุคลากร และผู้ใช้บริการทั่วไป
2. เพื่อสร้างความสุขและความมั่นใจด้านความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรได้ตระหนักถึงความปลอดภัยเบื้องต้นและทราบวิธีดูแลป้องกันตนเองให้ปลอดภัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามสาระตั้งนี้ ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา นโยบายและรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาการป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยที่พบในสถาบันอุดมศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย

ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัย

1.1 ความหมายของความปลอดภัย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า ความปลอดภัย ไว้ดังนี้

ดิเรก หุ่นสุวรรณ (2530: 10) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การแก้ไขและป้องกันอุบัติเหตุด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายหรือการได้รับบาดเจ็บ

รัตน์ อุทัยผล (2533: 3) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การที่ร่างกายปราศจากอุบัติเหตุใดๆ หรือทรัพย์สินปราศจากความเสียหายใดๆ

โสภณ เสือพันธ์ (2548: 2) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจาก อุบัติภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

วิทยา อยู่สุข (2543: 18-19) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึงสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย และความเสียหายใดๆ ในทางปฏิบัตินั้นอาจจะไม่สามารถควบคุมอันตรายหรือความเสี่ยงในการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพการบาดเจ็บ การพิการตายได้ทั้งหมด หากแต่ต้องมีการดำเนินงาน มีการกำหนดกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงที่น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ชาญ ขวัญมุข (2543: 7) และ เผด็จ เปล่งปลั่ง (2547: 17) ได้ให้ความหมายความปลอดภัยไว้ในทำนองเดียวกันว่าหมายถึง การรู้จักวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

ยงยุทธ นกใหญ่ (2548: 13) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง สภาวะที่ปราศจากอุบัติเหตุหรือสภาวะที่ปลอดภัยเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือ การสูญเสีย

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548: 4) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึงการไม่มีอุบัติเหตุ และการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสม่ำเสมอ การควบคุมการสูญเสียจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บ เจ็บป่วย ทรัพย์สินเสียหาย ทั้งนี้การควบคุมจะหมายรวมถึงการป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุและดำเนินการให้สูญเสียน้อยที่สุดเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น

ศุภวรรณ ตันตยานนท์ (2553: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัยหมายถึง ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยให้ความหมายของความเสี่ยงว่าหมายถึง โอกาสที่จะเกิดอันตรายและเราจะรู้สึกปลอดภัยเมื่อคาดว่าโอกาสที่จะเกิดอันตรายมีน้อยหรือไม่มีเลย

วรณูช อยู่เล่าห์ (2550: 19) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่างๆ ในการป้องกันแก้ไข และหลีกเลี่ยงให้ปราศจากอันตราย หรือมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น

โกฟ (จีระพงษ์ หอมสุวรรณ. 2537: 6; อ้างอิงจาก Gove. 1996: 198) ได้ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการ หรือ การรู้จักทักษะหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุหรือเชื้อโรคจากความหมายที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีตำราและเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้อธิบายความหมายของความปลอดภัย ไว้ดังนี้พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2551: ออนไลน์) ได้อธิบาย

ความหมายคำว่าความปลอดภัย หมายถึง การพ้นภัย การพ้นจากอันตรายสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SME (2551: ออนไลน์) ได้อธิบายความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การสร้างและจัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายกับบุคคลทุกเพศทุกวัยกรมนอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2551: ออนไลน์) ได้อธิบายความหมายว่า

ความปลอดภัย หมายถึง การหลุดพ้นและปราศจากภัยอันตรายซึ่งในทางปฏิบัติย่อมอาจเป็นไปได้ไม่ได้ที่จะขจัดภัยอันตรายหรืออันตรายทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ดังนั้นความปลอดภัยจึงหมายถึงรวมถึงการปราศจากภัยอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน

ความปลอดภัย (วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1. 2551: ออนไลน์) หมายถึง การปราศจากภัยและอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น ความปลอดภัยไม่เพียงแต่หมายถึงการไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมออีกด้วยอาจสรุปได้ว่า

ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกันแก้ไขให้บุคคลพ้นจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุภัย ตลอดจนภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและทรัพย์สิน

ความสำคัญของความปลอดภัย นักวิชาการในประเทศไทยหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความปลอดภัยไว้ดังนี้

อาพล ชื่อตรง (2530: 67) ได้กล่าวว่า การป้องกันความปลอดภัยสืบเนื่องมาจากการตายอันมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุมากที่สุด ดังนั้นทุกคนจึงหันมาศึกษาความปลอดภัยช่วยกันลดอุบัติเหตุที่สืบเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อ ช่วยกันสร้าง เจตคติ สวัสดิ์นิสัยให้เกิดแก่ตนเอง

พนัส หันนาคินทร์ (2548: 21) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการจัดดำเนินการจัดการความปลอดภัย จัดเป็นหน้าที่หนึ่งที่สถาบันการศึกษาพึงปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับคากล่าวของ ศิริวรรณ สันเจียรกุล (2551: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สาเหตุของการบาดเจ็บหรือการตายจากอุบัติเหตุของผู้เรียนนั้นสามารถป้องกันได้ ถ้าทุกคนใส่ใจเรื่องความปลอดภัยและจัดบริการความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา

วรณูช อยู่เล่าห์ (2550: 20) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญสถาบันการศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการทางการศึกษาและโครงการความปลอดภัยในสถาบันเพื่อ ลดความเสียหายและลดจำนวนอุบัติเหตุลง ก่อให้เกิดผลรวมของประสบการณ์ต่างๆโดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ สวัสดิ์นิสัยและทักษะที่ปลอดภัย การวางแผนความปลอดภัยภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในการป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษา และยังมีผลต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของผู้เรียนแต่ละคนอีกด้วย

ทั้งนี้สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2545 อันเป็นการ

กำหนดนโยบายและมาตรการแนวทางในการจัดการศึกษา โดยมีใจความที่กล่าวถึงความสำคัญของความปลอดภัยพอสรุปได้ดังนี้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559 ได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และด้วยแนวนโยบายดังกล่าวนี้ทำให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 มีการกำหนดมาตรการแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องเอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่าง เต็มศักยภาพ โดยกำหนดให้องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษาต้องมีอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม ตลอดจนมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และหน่วยงานทางด้านความปลอดภัยอันจะส่งผลเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: ออนไลน์)

นอกจากนี้ในประเทศนั้นมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาไว้ดังนี้จาก

ไวโรสกี (วรณูช อยู่เลห์. 2550; อ้างอิงจาก Jaworoski. 2003: 352) ได้กล่าวว่่านักวิชาการต่างค้นคว้าวิธีการและหาสาเหตุในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นโดยพบว่า การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนของสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ตลอดจนผู้นำชุมชนควรให้การดูแลเอาใจใส่เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาในสังคมชาวอเมริกัน

วาร์นแฮม (Varnham. 2005: 320) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งต้องดูแลจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้ปลอดภัยเพื่อให้บุคลากรในสถาบันการศึกษารู้สึกปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่งานที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายเท่านั้น หากแต่สถาบันการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยด้วยเช่นกัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาซึ่งจัดเป็นองค์กรการศึกษาขนาดใหญ่โดยมีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดดำเนินการด้าน ความปลอดภัย เพื่อดูแลและป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัยอันอาจจะเกิดแก่บุคลากรภายในสถาบันอุดมศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (2551: ออนไลน์) ได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับภัยชุมชน พบว่า อุบัติภัยที่เกิดในสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นบ่อยเป็นอันดับสองรอง จากอุบัติภัยที่เกิดขึ้นในสาธารณสถานอื่นๆ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีแนวคิดให้สถาบัน การศึกษาต่างๆ จัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้แก่บุคลากรภายในสถาบันการศึกษาของตนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นต่อการดูแลคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐในกำกับของรัฐ และเอกชน ต่างจะดำเนินการด้านความปลอดภัย

ตามหลักแนวคิดและทฤษฎีเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551: ออนไลน์) ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีที่สถาบัน อุดมศึกษาต่างๆ นำมาใช้ในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยมีดังนี้(วิจิตร บุญยะโทตระ. 2553: ออนไลน์)

2.1 แนวคิดทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุ

1.1.1 ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory)

ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ (Accident Chain) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงลำดับในการเกิดอุบัติเหตุ หรือ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุโดยได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ไว้ว่า การกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยอาจส่งผลก่อให้เกิดการบาดเจ็บและเสียหายได้โดยเปรียบได้กับโดมิโน 5 ตัวที่วางเรียงกัน เมื่อตัวใดตัวหนึ่งล้มย่อมส่งผลทำให้โดมิโนตัวอื่นๆ ล้มตามไปด้วย ซึ่งโดมิโนทั้ง 5 ตัว ดังกล่าว ได้แก่

2.1.1.1 ภูมิหลังของบุคคล หรือ สภาพแวดล้อม (Background or Social Environment)

2.1.1.2 ความบกพร่องของบุคคล (Defects of Person)

2.1.1.3. การกระทำ หรือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Acts or Unsafe Conditions)

2.1.1.4. อุบัติเหตุ (Accident)

2.1.1.5. การบาดเจ็บ หรือ การสูญเสีย (Injury or Damages)

เป็นการอธิบายการเริ่มต้นของเกิดอุบัติเหตุโดยใช้ตัวโดมิโนแสดงให้เห็นว่าตัวโดมิโนตัวที่ 5 (แทนการบาดเจ็บ หรือ เสียหาย) จะล้มลงก็ต่อเมื่อตัวโดมิโนตัวที่ 4(แทนการเกิดอุบัติเหตุ) ล้มทับ ซึ่งเป็นผลมาจากการล้มของตัวโดมิโนตัวอื่นๆ ก่อนหน้านั้นดังนั้นหากต้องการหยุดการล้มของโดมิโนตัวที่ 4 (แทนการเกิดอุบัติเหตุ) ต้องเอาตัวโดมิโนตัวที่ 3 (แทนการกระทำหรือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย)ออกเพื่อป้องกันไม่ให้อุบัติเหตุเกิดขึ้น

1.1.2 ทฤษฎีขาดดุลยภาพ (Imbalance Cause Theory) ทฤษฎีขาดดุลยภาพ (Imbalance Cause Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้อธิบายว่าอุบัติเหตุเกิดจากการขาดดุลยภาพชั่วขณะหนึ่งระหว่างพฤติกรรมของคนกับระบบงานที่กระทำอยู่ ซึ่งอาจป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบทั้งสองอย่างหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

1.1.3 ทฤษฎีพลังงาน (Energy Cause Theory) ทฤษฎีพลังงาน (Energy Cause Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลมาจากนักฟิสิกส์ จึงมองในแง่ของพลังงานมากกว่าพฤติกรรมของมนุษย์หรือบรรทัดฐานทางสังคมโดยมองว่าการเกิดอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากการเกิดพลังงานมากกระทบร่างกายของคนเราในปริมาณที่สูงเกินกว่าร่างกายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายจะทนต่อแรงกระทบนั้นได้ หรืออาจมองจากการแลกเปลี่ยนพลังงานระหว่างส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายกับแรงที่มากระทบในลักษณะที่ผิดปกติ (Abnormal Energy Exchange) การเกิดอุบัติเหตุทุกครั้งย่อมทำให้เกิดการบาดเจ็บ ดังนั้นการป้องกันอุบัติเหตุจึงเป็นการป้องกันพลังงานมากกระทบร่างกาย หรือ ร่างกาย ปลดปล่อยพลังงานออกไปกระทบกับสสารอย่างแรงผิดปกติ

แนวคิดทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุที่ได้กล่าวมา อาจสรุปได้ว่าเป็นแนวคิดทฤษฎีที่สถาบัน อุดมศึกษาได้นำมาเป็นแนวคิดหลักในการหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุเพื่อที่จะได้หาวิธีการจัด

ดำเนินการป้องกันแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.2 แนวคิดทฤษฎีหลัก 3E

แนวคิดทฤษฎีหลัก 3E เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนางานด้านความปลอดภัยซึ่งสถาบันการศึกษา ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ตลอดจนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างก็นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ควบคู่กับกระบวนการดำเนินการด้านความปลอดภัย โดยมีหลักการดังนี้ (หลัก 3E. 2551: ออนไลน์)

2.2.1 วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) คือ การใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์ในการคำนวณ และออกแบบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสร้างและติดตั้งเครื่องป้องกันอันตราย รวมทั้งการวางผังสภาพแวดล้อม ระบบไฟฟ้า ฯลฯ ในสถาบันอุดมศึกษาให้มีสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยที่สุด

2.2.2 การศึกษา (Education) คือ การให้การศึกษาก่อน หรือ การฝึกอบรม หรือ แนะนำแก่นักศึกษา และบุคลากรในสถาบันให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติภัย และเสริมสร้างความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา

2.2.3 การออกกฎหมายข้อบังคับ (Enforcement) คือ การกำหนดระเบียบข้อบังคับ หรือวิธีการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย ตลอดจนมาตรการควบคุมให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามทั้งนี้ระเบียบปฏิบัติที่ออกต้องประกาศให้ทราบทั่วกัน หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ เพื่อให้เกิดความสำนึกและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นอันตราย

2.3 แนวคิดเรื่อง กิจกรรม 5 ส เพื่อความปลอดภัย

กิจกรรม 5 ส จัดเป็นแนวคิดที่สถาบันการศึกษานำมาใช้เพื่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถาบันให้เอื้ออำนวยและเกิดประสิทธิภาพในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย อันเป็นพื้นฐานในการเพิ่มคุณภาพให้แก่กระบวนการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ซึ่งอักษร ส ทั้ง 5 ตัวนั้นย่อมาจากคำว่า สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และ สร้างนิสัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ (เทคนิค 5 ส. 2551: ออนไลน์)

2.3.1 สะสาง คือ การแยกให้ชัดเจนของที่จำเป็นกับของที่ไม่น่าจำเป็นให้ขจัดทิ้งไป

2.3.2 สะดวก คือ การจัดวางสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอง่ายต่อการนำไปใช้และเก็บคืนที่เดิม

2.3.3 สะอาด คือ การทำความสะอาดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ เป็นประจำ

2.3.4 สุขลักษณะ คือ สภาพที่สะอาดหมดจด ถูกสุขลักษณะ โดยการดูแลรักษาและปฏิบัติ 3 ข้อข้างต้น อันได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด ให้คงสภาพเดิมตลอดไปหรือทำให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

2.3.5 สร้างนิสัย คือ การปฏิบัติและเคารพตามกฎระเบียบที่สถาบันการศึกษากำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัดจนติดเป็นนิสัยทั้งนี้ กิจกรรม 5 ส มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551: ออนไลน์)

1. กิจกรรม 5 ส เป็นหลักเบื้องต้นเพื่อสร้างให้องค์การหรือหน่วยงานด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินงานที่ถูกต้องและเหมาะสม
2. กิจกรรม 5 ส มีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา
3. กิจกรรม 5 ส มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความเชื่อมั่นของบุคคลต่อสถาบันอุดมศึกษา
4. กิจกรรม 5 ส มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรภายในสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดความประหยัดและมีคุณค่าสูงสุด

5. กิจกรรม 5 ส มีความเกี่ยวข้องกับการลดปัญหาอุบัติเหตุและอุบัติภัย ตลอดจนปัญหาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา

2.4 แนวคิดเรื่อง ระบบ ISO 9001:2000 (International Organization for Standardization 9001:2000)

ระบบ ISO 9001:2000 เป็นระบบเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพมาตรฐานสากลโดยมีแนวคิดสำคัญ ดังนี้ (ISO 9001:2000. 2551: online)

ระบบ ISO 9001:2000 เป็นการจัดวางระบบบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นระบบที่ทำให้เชื่อมั่นได้ว่ากระบวนการต่างๆ ได้รับการควบคุมและสามารถตรวจสอบได้โดยผ่านเอกสารที่ระบุขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรรู้หน้าที่ความรับผิดชอบและขั้นตอนต่างๆ รวมทั้งสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ว่าเป็นไปตามที่นโยบายกำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งต้องมีการแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนแนวทางในการป้องกันข้อผิดพลาดเดิม

ทั้งนี้ระบบ ISO 9001:2000 จัดเป็นระบบที่สามารถนำหลักการมาใช้ได้กับทุกหน่วยงานและทุกองค์กร และด้วยเหตุนี้เองทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลายๆ แห่งได้นำระบบดังกล่าวมาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาได้นำระบบดังกล่าวมาใช้ด้วยเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายของการนำระบบ ISO 9001:2000 มาใช้เพื่อตรวจสอบและค้นหาข้อบกพร่องของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยและนำข้อบกพร่องที่ได้กลับไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้การจัดดำเนินการที่มีคุณภาพและสร้างประโยชน์สูงสุด

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยที่ได้กล่าวมานั้นจัดเป็นแนวคิดหลักที่สถาบันอุดมศึกษาหลาย ๆ แห่งในประเทศไทยได้นำมาประยุกต์ใช้และปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยของสถาบันของตน

3. นโยบายและรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา

ประเทศไทยได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546 โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา ดังนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546 หมวด 7 อันว่าด้วยเรื่องการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา มาตรา 63 กำหนดไว้ว่า สถาบันการศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่ ผู้เรียนและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่ผู้เรียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 64 ได้กำหนดไว้ว่าผู้เรียนต้องประพฤติตนตามระเบียบของสถาบันการศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ.2546. 2551: ออนไลน์)

จากกฎข้อบังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ.2546 นี้เอง ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงชั้น 2 ฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

กฎกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดระบบงานแนะแนวและระบบความปลอดภัย

กฎกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 ว่าด้วยเรื่องความประพฤติของผู้เรียนนอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา

ระดับสำนักงานที่มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล สถาบันการศึกษา

1. กำหนดนโยบายให้หน่วยงานทางการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาในสังกัดต้องการจัดดำเนินการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน
2. ประสานงานองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถาบันศึกษามีการพัฒนาการจัดดำเนินการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนอย่างเข้มแข็ง
4. ติดตามและประเมินผลการจัดดำเนินการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน

ระดับสถาบันการศึกษา

1. จัดดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนในสถาบันการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน
3. มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการด้านความปลอดภัยทั้งนี้องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต่างได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยได้จัดทำแผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาขึ้น โดยแผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันศึกษามีสาระสำคัญดังนี้

แผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาจะเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน คณาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม และรายงาน โดยมีองค์ประกอบที่ควรพิจารณา 2 ประการ คือ สาระสำคัญของแผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา และรูปแบบของแผนการรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แผนการรักษาความปลอดภัย

ขั้นตอน	ภารกิจ
1. ศึกษาสภาพทั่วไป	- ศึกษาสภาพทั่วไปของสถาบันการศึกษาชุมชน ความเข้มแข็งของเครือข่าย เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ อุบัติภัยและภัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม
2. กำหนดมาตรการหลัก	- กำหนดมาตรการหลักเพื่อป้องกันและแก้ไข
3. กำหนดมาตรการเสริม	- กำหนดมาตรการเสริมให้เหมาะสมกับความเชื่อวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น และสภาพ
4. กำหนดกิจกรรม	ความเสี่ยงของท้องถิ่น - กำหนดกิจกรรมสนับสนุนมาตรการหลักและ
5. กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบ	มาตรการเสริม - กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้

ที่มา : (ปราณี อินทร์รักษ์. 2012)

แผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 แผนการ ดังนี้

1. แผนการพัฒนากิจการด้านความปลอดภัยของผู้เรียน (นักเรียน / นักศึกษา) : เป็นแผนการที่เสริมสร้างและพัฒนากิจการรักษาความปลอดภัยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

2. แผนการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุของผู้เรียน (นักเรียน / นักศึกษา) : เป็นแผนการกำหนดครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่

- ความบกพร่องของอาคารเรียน และ อาคารประกอบ
- บริเวณสถาบันการศึกษา เช่น รั้ว ประตู สภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา เขตก่อสร้าง เครื่องมือและเครื่องใช้และอุปกรณ์ในสถาบันการศึกษาที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้เรียน
- การเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านกับสถาบันการศึกษา
- การจัดการเรียนการสอนและการให้บริการด้านความปลอดภัยภายในสถาบันการศึกษาแก่ผู้เรียน

3. แผนการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถาบันการศึกษา: เป็นแผนการกำหนดครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่

- การเกิดอัคคีภัย
- การเกิดวาทภัย
- การเกิดอุทกภัย
- การเกิดธรณีพิบัติภัย

4. แผนการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา: เป็นแผนการครอบคลุมประเภทของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่

- การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
- การเสียหายและสูญเสียของทรัพย์สิน
- การเสพสารเสพติด
- การทะเลาะวิวาท

การประกันคุณภาพการศึกษา (2553: ออนไลน์) ได้กำหนดนโยบายการประกันความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาซึ่งมีแนวทางการดำเนินการ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
2. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

ทั้งนี้ในการดำเนินการนโยบายการประกันความปลอดภัยได้จัดมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. มาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดดำเนินการวางแผนและป้องกันดูแลอาคารสถานที่ภายในสถาบันอุดมศึกษา อันได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบการ โรงฝึกงาน ตลอดจนอาคารสถานที่พักให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ ดังนี้

- การสร้างอาคารจะพิจารณาจากสถานที่ตั้งและขนาดของสถาบันอุดมศึกษา อาคารควรตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกและมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ

- พื้นที่ใช้สอยของอาคารต้องมีสัดส่วนเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้อาคาร

- อาคารควรสร้างด้วยวัสดุที่ป้องกันไฟ และสามารถทนต่อการสั่นสะเทือน

อันเกิดจากแผ่นดินไหวได้และควรมีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย อันได้แก่ ถังดับเพลิง บันไดหรือเส้นทางหนีไฟ สัญญาณเตือนภัย เป็นต้น และหากอาคารมีความสูงมากกว่า 2 ชั้นขึ้นไปควรมีบันไดขึ้นลง 2 ทาง และมีประตูสามารถเปิดออกสู่ระเบียงของอาคารอย่างน้อย 2 ประตู

- อาคารต่างๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษาควรจัดเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลเพื่อรักษาความปลอดภัย

- สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีพนักงานทำความสะอาดอาคารอย่างสม่ำเสมอและควรจัดจุดการ

ทิ้งขยะต่างๆ ในสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อป้องกันกลิ่นอันก่อให้เกิดความรำคาญและอันตรายแก่ผู้ใช้อาคาร

- บริเวณอาคารควรจัดพื้นที่ให้ร่มรื่นและสามารถเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ได้

2. มาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการจราจร สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดดำเนินการวางแผนและป้องกันดูแลเส้นทางการจราจรภายในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

- สถาบันอุดมศึกษาควรมีการกำหนดกฎระเบียบทางการจราจรไว้อย่างชัดเจนและควรจัด

พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ประจำจุดต่างๆ ตามเส้นทางภายในสถาบัน และควรมีป้ายเพื่อบอกกฎระเบียบวิธีการปฏิบัติทางการจราจรและป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ทางจราจรเพื่อให้ผู้ใช้เส้นทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

- สถาบันอุดมศึกษาควรมีทั้งเส้นทางเดินรถและเส้นทางเดินเท้า โดยเส้นทางเท้าต้องมีความสูงกว่าพื้นถนนอย่างน้อยประมาณ 20-25 เซนติเมตร และมีความกว้างจากขอบถนนอย่างน้อยประมาณ 1-1.25 เมตร

- สถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ขนาดกลางขึ้นไปควรจัดพื้นที่สำหรับจอดยานพาหนะโดยมีพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่

3. มาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการให้บริการความปลอดภัยสถาบันอุดมศึกษาพึงจัดดำเนินการด้านการให้บริการความปลอดภัย ดังนี้

- สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้ข้อมูลความรู้และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย

- สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้บริการด้านการแพทย์จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ โดยจัดตั้งเป็นห้อง

พยาบาล ศูนย์พยาบาล หรือสถานพยาบาล

- สถาบันอุดมศึกษาควรจัดทำการประกันสุขภาพ และการจัดประกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยเป็นสิทธิให้ความคุ้มครองเมื่อเกิดอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น นโยบายและแนวทางในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยที่กำหนดขึ้นจัดเป็นหลักการให้สถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ นำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสถาบันการศึกษาของตน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต่างมีบริบทของสภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้รูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันตามไปด้วยนอกจากนี้มันักวิชาการได้อธิบายถึงรูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ไว้ดังนี้

ไพโรจน์ ลดาวิจิตรกุล (2551: ออนไลน์) ได้อธิบายถึงรูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยไว้ว่า ในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยต้องเริ่มจากการจัดหน่วยงานทางด้านนี้โดยตรง โดยมีรูปแบบของการจัด 3 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบเพิ่มหน้าที่ให้กับหน่วยงานหรือฝ่ายงานที่มีแต่เดิม โดยอาจแต่งตั้งผู้บริหารฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้รับผิดชอบด้านความปลอดภัยเพิ่มเติมจากงานประจำที่มีอยู่แล้ว
2. รูปแบบมีหน่วยงานหรือฝ่ายด้านความปลอดภัยรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งทำหน้าที่เฉพาะด้านความปลอดภัยเท่านั้น
3. รูปแบบจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อความปลอดภัย โดยอาศัยผู้บริหารหรือหัวหน้าของแต่ละหน่วยงานหรือฝ่ายมาช่วยกันทำงานเป็นกลุ่มคณะ

ทั้งนี้เมื่อกำหนดรูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยได้แล้ว จึงให้ดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย ดังนี้ (กิตติมา จันทรสม. 2544: 70)

1. การสืบสวนหาความจริง เป็นการใช้หลัก 5 W 1 H ได้แก่ เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น (WHAT) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์ขึ้นหรือสาเหตุ (WHY) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร (WHEN) เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหนหรือสถานที่เกิดเหตุ (WHERE) ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ ผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ หรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ (WHO) และได้รับบาดเจ็บอย่างไร (HOW) ถ้าสามารถหาคำตอบได้ครบถ้วนก็จะเป็นผลดีต่อการวิเคราะห์หาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติภัยต่อไป

2. วิเคราะห์อุบัติเหตุและอุบัติภัยเพื่อค้นหาสาเหตุ เป็นขั้นตอนที่ 2 ที่นำผลจากขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ต้องเร่งดำเนินการเพราะมิฉะนั้นอาจเกิดอุบัติเหตุและอุบัติภัยซ้ำเดิมได้อีก

3. การหาวิธีการป้องกันแก้ไข การป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัยต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้และความร่วมมือของทุกๆ ฝ่าย และทุกๆ หน่วยงานในการป้องกันแก้ไข

4. คัดเลือกมาตรการป้องกันที่เห็นว่าเหมาะสมนำเสนอต่อผู้บริหาร การหาแนวทางป้องกันนั้น อาจทำได้หลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป การรวบรวมข้อมูลข้อดีข้อเสียของการป้องกัน แต่ละแบบเพื่อให้ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้ดำเนินงานด้านความปลอดภัย อีกทั้งยังช่วยให้ผู้บริหารมีการตัดสินใจได้ง่ายขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว

5. นำมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยที่ผู้บริหารเห็นชอบไปประยุกต์ใช้เกิดความปลอดภัยสูงสุด

6. ประเมินผลการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย หลังจากการนำมาตรการป้องกันไปใช้งานแล้ว จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลเพื่อรายงานต่อผู้บริหาร และนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วัชรินทร์ รักเสนาะ (2550: 59) ได้อธิบายถึงรูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ไว้ว่า การจัดรูปแบบของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาควรครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการอาคาร สถานที่
2. ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติภัยจากการจราจร
3. ด้านการให้บริการความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาและเพื่อให้การดำเนินการทั้ง 3 ด้าน เป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จควรกำหนดวิธีการจัดการด้านความปลอดภัยและองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 วิธีการจัดการด้านความปลอดภัยและองค์ประกอบต่าง ๆ

วิธีจัดระบบความปลอดภัย	องค์ประกอบ
1. ด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่	1. การเลือกสถานที่ตั้งของสถาบันการศึกษา 2. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การถ่ายเทอากาศ ความร้อน แสงสว่าง เสียง เป็นต้น
2. ด้านการป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัยจากการจราจร	1. การกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัยจากการจราจรภายในสถาบันการศึกษา 2. การกำหนดมาตรการความปลอดภัย ได้แก่ กฎ ระเบียบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของการจราจร 3. การมอบหมายงานให้ผู้บริหารตามระดับรองลงมารับผิดชอบโดยจะต้องมอบหมายให้เป็นลายลักษณ์อักษร
3. ด้านการให้บริการความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา	1. การจัดนิเทศ อบรม เพื่ออธิบายข้อมูลต่างๆ ด้านการให้บริการความปลอดภัยภายในสถาบันการศึกษา 2. การตรวจสอบสภาพอนามัย และการทดสอบสมรรถภาพ 3. การรณรงค์ความปลอดภัยด้วยโปสเตอร์ และสัญลักษณ์ความปลอดภัย 4. การจัดดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายการให้บริการความปลอดภัยของภาครัฐและภาคเอกชน

ที่มา : (ปราณี อินทร์รักษ์. 2012)

นอกจากคำอธิบายที่นักวิชาการได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีตำราและเอกสารทางวิชาการได้อธิบายถึงรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

การบริหารจัดการความปลอดภัย (2551: ออนไลน์) ได้อธิบายรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษา ไว้ว่า การดำเนินการด้านความปลอดภัยที่ดี ต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีการดำเนินการด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. ดำเนินการด้านความปลอดภัยโดยให้จัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตและสร้างบัณฑิต
3. มีวิธีการจูงใจบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านความปลอดภัย
4. การดำเนินการด้านความปลอดภัยต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายและระเบียบการของสถาบันการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศมีรูปแบบในการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยดังนี้ มหาวิทยาลัยโลโยลา (Loyola University, 2008: online) เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในมลรัฐลุยเซียนา เมืองนิวออร์ลีอันส์ มีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้แก่นักศึกษา คณาจารย์ พนักงาน และผู้มาเยี่ยมเยือน โดยมีการดูแลความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมงจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำอยู่ที่หน่วยงานด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยซึ่งขอข่วยการดำเนินงานจะเน้นดูแลความปลอดภัยในด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารด้านการสัญจรและการให้บริการยานพาหนะสาธารณะ

มหาวิทยาลัยแบรนด์ไฮด์ส์ (Brandeis University, 2008: online) ได้ร่วมมือกับตัวแทนชุมชนในการวางแผนมาตรการดำเนินการด้านความปลอดภัยและร่วมกันจัดตั้งเป็นหน่วยงานด้านความปลอดภัยขึ้นในมหาวิทยาลัยโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นผู้ดูแล ซึ่งขอข่วยการดำเนินงานจะดูแลด้านอาคารสถานที่ ด้านการเดินทางสัญจรภายในมหาวิทยาลัย และด้านสวัสดิการต่างๆ ได้แก่ การให้ความรู้ด้านสุขอนามัย การจัดหน่วยปฐมพยาบาล และการประกันคุณภาพชีวิตให้แก่ นักศึกษา

มหาวิทยาลัยแมรี่วิลล์ (Maryville University, 2008: online) ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานดูแลความปลอดภัยแก่นักศึกษา คณาจารย์ และพนักงานภายในมหาวิทยาลัยทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยจะกระทำร่วมกับชุมชน โดยจะให้บริการด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย และให้การดูแลความปลอดภัยในด้านต่างๆ ได้แก่ การดูแลรักษาความปลอดภัยภายในอาคารและหอพัก การดูแลรักษา ความปลอดภัยทางการสัญจรภายในมหาวิทยาลัยและการให้บริการทางการแพทย์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์น มิชิแกน (Eastern Michigan University, 2008: online) ได้มีการจัดหน่วยงานด้านความปลอดภัยขึ้นโดยมีนโยบายหลักเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต และการปกป้องดูแลสิทธิส่วนบุคคลให้แก่บุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การดูแลด้านอาคาร สถานที่ การดูแลด้านการจราจร และการดูแลด้านสุขภาพ การให้สิทธิประโยชน์ด้านการประกันสุขภาพ ซึ่งหน่วยงานด้านความปลอดภัยจะมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานรักษา ความปลอดภัยซึ่งจะประจำอยู่ที่หน่วยงานทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่าการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศจะจัดตั้งเป็นหน่วยงานหลักโดยมีเป้าหมายเน้นที่ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ การจราจร และการให้บริการความปลอดภัยภายในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการจัดให้สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัยจะเอื้อประโยชน์ต่อการเกิดการเรียนรู้ด้านวิชาการด้านการดำรงชีวิตและด้านการทำงานแก่นักศึกษาของสถาบัน หน่วยงานด้านความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษามีหลักการสำคัญอยู่ที่การสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัย ตลอดจน ผู้มาติดต่อหรือมาเยี่ยมเยือนสถาบัน ทั้งนี้พนักงานที่ดูแลด้านความปลอดภัยของหน่วยงานจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งดำเนินงานร่วมกับชุมชนทางด้านมาตรการป้องกันหรือข้อบังคับจะใช้กฎหมายเช่นเดียวกันกับที่ชุมชนใช้ ส่วนการดำเนินงานจะให้บริการและดูแลด้านความปลอดภัยในสถาบันทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในด้านอาคารสถานที่

ด้านการจราจรของยานพาหนะ และการให้บริการความปลอดภัยด้านต่างๆ ภายในสถาบัน จากที่กล่าวมาทำให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้มีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายที่ภาครัฐกำหนดซึ่งรูปแบบของการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยนั้นจะจัดใน

รูปแบบขององค์การ หน่วยงาน หรือฝ่ายปฏิบัติงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบันอุดมศึกษา ปริมาณ ความรับผิดชอบดูแลงานด้านความปลอดภัย จำนวนบุคลากรภายในสถาบันอุดมศึกษาและสิ่งที่สำคัญในการกำหนดลักษณะรูปแบบคือ ทัศนคติของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (การบริหารจัดการความปลอดภัย, 2551: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศไทยนิยมใช้รูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย คือ จัดการดำเนินงานด้านความปลอดภัยเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เป็นอิสระในการดำเนินงานภายในหน่วยงานตนเองแต่ยังอยู่ภายใต้นโยบายคำสั่งของผู้บริหารและสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาซึ่งมีรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย

การป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยที่พบในสถาบันอุดมศึกษาสถาบันอุดมศึกษาจัดเป็นแหล่งชุมชนความรู้ที่มีขนาดใหญ่และมีผู้คนมากมายอยู่รวมกัน อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการให้บริการแก่ชุมชนและสังคม ทำให้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเป็นสถานที่ที่เปิดกว้างให้แก่บุคคลและชุมชนโดยทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: ออนไลน์) และด้วยเหตุนี้เองทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องพบกับสภาพปัญหาที่หลากหลาย สภาพปัญหาที่พบบ่อยในสถาบันอุดมศึกษามักเกิดจากอุบัติเหตุ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ, 2551: ออนไลน์) ทั้งนี้ผลหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อโดยตรงแก่บุคคลและบางครั้งอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ ดังเช่นปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เหตุการณ์ เมื่อปี ค.ศ.1966 มหาวิทยาลัยเท็กซัสประเทศสหรัฐอเมริกา เกิดเหตุมีคนร้ายปืนขึ้นไปบนหอนาฬิกาของมหาวิทยาลัย แล้วใช้ปืนกราดยิงนักศึกษาที่อยู่บริเวณนั้นเสียชีวิต 16 คน และในปี ค.ศ.2007 เกิดเหตุนักศึกษาชาวเกาหลีใช้อาวุธปืนยิงเพื่อนทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 30 คน โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย เทค ประเทศสหรัฐอเมริกา แม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง แต่จัดเป็นเหตุการณ์โศกนาฏกรรมที่ร้ายแรงที่สุดเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยกันมากขึ้น (ไทยรัฐ, 2551: ออนไลน์) จากการศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการรักษาความปลอดภัย (อรุณ จันทูมา, 2544: 64) พบสภาพปัญหาในสถาบันอุดมศึกษาของไทยซึ่งสามารถสรุปออกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และจิตใจสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งชุมชนทางการศึกษาขนาดใหญ่และมีบุคคลส่วนใหญ่ คือ นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นที่มาจากทั่วทุกภาคของประเทศ มีความแตกต่างกันทั้งทางฐานะความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อทางศาสนา ด้วยความแตกต่างเหล่านี้ อาจส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักศึกษาที่ต้องมาอยู่รวมกันในลักษณะของนักศึกษาเดินทางไปกลับหรือที่ต้องพักอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอง

2. ปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สินปัญหาด้านนี้ส่วนมากจะเป็นลักษณะของทรัพย์สินสูญหาย เนื่องจากการลักขโมยการวิ่งราวทรัพย์สิน การชิงทรัพย์ ตามสถานที่ต่างๆ ได้แก่ อาคารประกอบอาคาร อาคารเรียน หอสมุด โรงอาหาร และสถานที่ที่เสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากราจรปัญหาด้านนี้จะเกิดจากการใช้รถใช้ถนนของบุคลากรหรือประชาชนทั่วไปตามเส้นทางต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอุบัติเหตุจากราจรที่มักเกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากการขับขี่ด้วยความเร็วสูง การประมาทเลินเล่อ การไม่ปฏิบัติตามกฎและเครื่องหมายจราจร ลักษณะการ

เกิดอุบัติเหตุ เช่น การขับรถชนกัน การปะทะเฉี่ยวชน เป็นต้น ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอันตรายทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และส่งผลกระทบต่อการทำงานให้เกิดปัญหาด้านการสูญเสียทรัพย์สินอีกด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญต่อสุขภาพอนามัย หรือ สาธารณภัยทั่วไป สภาพปัญหานี้เป็นลักษณะของการก่อความเดือดร้อนหรือสร้างความรำคาญให้แก่นักศึกษา เช่น มลภาวะทางเสียง มลภาวะทางอากาศ รวมถึงสถานที่จุดเสี่ยงต่างๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ล้วนส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อนักศึกษาซึ่งเป็นเสมือนกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้เองทำให้เกิดแนวทางป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาขึ้นการป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยในสถาบันอุดมศึกษา

เอมอซ์มา วัฒนบุรานนท์ (2548: 106) ได้อธิบายถึงการป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยในสถาบันการศึกษาไว้ดังนี้

1. **ด้านอาคารสถานที่** ในสถาบันการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาให้ปลอดภัยจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการป้องกันอุบัติเหตุและส่งเสริมความปลอดภัยโดยสถาบันการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความสะดวกความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมในเรื่องต่างๆ ได้แก่

1.1 สถานที่ตั้งสถาบันการศึกษา เพื่อความปลอดภัยควรพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ดังนี้

1.1.1 สถานที่ตั้งสถาบันการศึกษาควรอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปกลับของผู้เรียน

1.1.2 สถานที่ตั้งสถาบันการศึกษาควรอยู่ห่างจากถนน ทางรถไฟ สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรมและสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันเสียงและกลิ่นที่อาจก่อให้เกิดความรำคาญและอันตรายแก่ผู้เรียนได้

1.1.3 สถานที่ตั้งสถาบันการศึกษาควรอยู่ห่างจากบริเวณที่อาจเกิดภัยธรรมชาติได้

1.1.4 พื้นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาควรมีพื้นที่ที่กว้างขวางเพียงพอได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียนที่มีอยู่ ไม่แออัดคับแคบจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายนอกจากนี้ควรมีเนื้อที่สำหรับขยายอาคารเรียนในอนาคตได้ เมื่อมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

1.1.5 บริเวณรอบ ๆ สถาบันการศึกษาควรมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย หากสร้างรั้วถาวรไม่ได้ควรหาขอบเขตที่แน่นอน เช่น การปลูกต้นไม้เป็นรั้วชั่วคราว เป็นต้น

1.1.6 บริเวณสถาบันการศึกษาควรปลูกต้นไม้ที่ไม่มีกิ่งเกะกะ หรือไม่มียางที่เป็นอันตรายต่อผู้เรียนทั้งนี้ในกรณีที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ใกล้หรือติดกับทางหลวงควรมีเครื่องหมายการจราจรหรือ เครื่องหมายเตือนที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเพิ่มความระมัดระวังในการขับขี่และหากสถาบันการศึกษาตั้งอยู่ในเขตที่มีการจราจรหนาแน่นควรจัดให้มีทางข้ามที่ปลอดภัย หรือมีเจ้าหน้าที่จราจรคอยดูแล

1.2 **ตัวอาคารสถานที่** การพิจารณาจะขึ้นอยู่กับกรออกแบบและการก่อสร้างโดยมีหลักการป้องกัน ดังนี้

1.2.1 อาคารควรออกแบบและใช้วัสดุที่ป้องกันไฟ ป้องกันการสันตะเหินของแผ่นดินไหวได้

1.2.2 พื้นที่ของอาคารควรวกให้สูงกว่าระดับน้ำ หรือ สูงกว่าพื้นดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร

1.2.3 อาคารที่สูงกว่า 2 ชั้น ควรทำบันไดขึ้นลง 2 ทาง และต้องมีบันไดหนีไฟ

1.2.4 บันไดของอาคารควรมีขนาดกว้างเหมาะสม ตัวบันไดไม่ควรจะลาดชันเกินไปและควรมีราวบันไดที่มั่นคง หากบันไดที่สูงเกินกว่า 14 ชั้นควรมีขานพักเพื่อความสะดวกและปลอดภัย ทั้งนี้ควรทำเครื่องหมายหรือลูกศรแสดงการขึ้นลงบันไดไว้ด้วย

1.2.5 ระเบียงอาคารควรมีเฉลียงหรือระเบียงที่กว้างพอให้ผู้เรียนจะเดินสวนกันได้สะดวก โดยควรมีความกว้างประมาณ 2 - 2.5 เมตร และควรมีที่นั่งตามระเบียง

1.2.6 ประตู หน้าต่าง ของอาคารเรียนควรมีประตูใหญ่เปิดออกสู่ระเบียงอย่างน้อยห้องละ 2 ประตู ส่วนหน้าต่างควรถูกสร้างให้อยู่ทางด้านยาวของห้องเรียน และสามารถควบคุมแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศได้

1.2.7 แสงสว่างในอาคารเรียนควรมีแสงสว่างเพียงพอ หากมีแสงไม่เพียงพอควรใช้ไฟฟ้าช่วยด้วย

1.2.8 อาคารควรมีการสร้างทางออกฉุกเฉิน หรือ ประตูฉุกเฉิน(Emergency Door) อยู่ในตัวอาคารเพื่อใช้ในการเกิดกรณีฉุกเฉินขึ้น เช่น ไฟไหม้ ทั้งนี้ตัวอาคารควรมีการติดตั้งระบบเตือนภัยและเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันภัยตามชั้นต่างๆ ของอาคาร เช่น ถังดับเพลิง ระบบสปริงเกอร์ (Sprinkler System) ตัวฉีคน้ำในตัวอาคารกรณีการเกิดไฟไหม้

1.3 สนามและบริเวณภายในสถาบันการศึกษา เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนและบุคลากรจึงมีหลักการป้องกัน ดังนี้

1.3.1 สนามของสถาบันการศึกษา ได้แก่ สนามกีฬา สนามหญ้าสวนหย่อม สวนดอกไม้ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่าง ๆ ควรจัดให้มีสภาพที่ดี สะอาดปราศจากสิ่งนี้อาจก่อให้เกิดอันตราย

1.3.2 สนามที่ใช้ในกิจกรรมกีฬาควรมีการกันรั้วเพื่อกันสัตว์หรือสิ่งรบกวนต่างๆ ตลอดจนป้องกันอันตรายให้กับบุคคลที่อยู่นอกสนามอีกด้วย

1.3.3 บริเวณรอบๆ สถาบันการศึกษาควรมีรางและท่อระบายน้ำ เพื่อไม่ให้มีน้ำขังเฉาะและอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้เรียนได้

1.3.4 บริเวณรอบๆ สถาบันการศึกษาควรดูแลในด้านความสะอาดและความปลอดภัยอยู่เสมอ

2. การจราจรและการสัญจร

สถาบันการศึกษาควรมีการจัดพนักงานดูแลพื้นที่ประจําจุดเส้นทางเข้า-ออกต่างๆรวมทั้งดูแลด้านการจราจรภายในสถาบันการศึกษา ทั้งนี้สถาบันการศึกษาควรจัดรถรับส่ง โดยจัดลานรถหรือสถานที่สำหรับจอดรถรับส่งผู้เรียนให้เป็นสัดส่วนและปลอดภัย โดยแยกบริเวณที่จอดรถออกจากที่จอดรถของบุคลากรอื่นๆสำหรับพนักงานขับรถทางสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องทำการคัดเลือกและควรมีการฝึกอบรมด้านการขับรถเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดกับผู้โดยสารซึ่งคือผู้เรียนนั่นเองนอกจากนี้

สถาบันการศึกษาควรมีการติดตั้งป้ายและเครื่องหมายการจราจรต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายให้แก่ผู้เรียนและบุคลากรโดยทั่วไป ซึ่งป้ายและเครื่องหมายทางการจราจรพื้นฐานที่สถาบันการศึกษาควรมีการติดตั้ง มีดังนี้ (การป้องกันอุบัติเหตุทางจราจร. 2551: ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551: ออนไลน์) ได้กำหนดมาตรการแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัยในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม

1.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

1.2 นักศึกษาอันเป็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

1.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องติดป้ายและเครื่องหมายการจราจรต่างๆ อย่างชัดเจน

1.4 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดเจ้าหน้าที่เวรยามดูแลสถานที่ต่างๆ ในสถาบัน ทั้งนี้ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษามีการก่อสร้าง ควรมีมาตรการป้องกัน

1.5 จัดทำแนวเขตพื้นที่บริเวณจุดก่อสร้าง

1.6 กำหนดให้ผู้ก่อสร้างติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันวัสดุที่อาจตกลง อันจะสร้างอันตรายและความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินและร่างกาย

1.7 ต้องมีผู้ควบคุมการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด

2. ด้านอาคารประกอบการและอาคารเรียน

2.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบของอาคารทุก5-10 ปี

2.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องทำการซ่อมแซมโครงสร้างและส่วนประกอบของอาคารให้อยู่ในสภาพที่ไม่เสี่ยงต่ออันตราย

2.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดวัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันภัยอันตรายต่างๆ เช่น ถังดับเพลิง การติดตั้งระบบสปริงเกอร์ฉีบน้ำในตัวอาคาร เพื่อใช้ในกรณีการเกิดเพลิงไหม้

2.4 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดเวรยามดูแลสถานที่ในอาคารต่างๆ

3. ด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร

3.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องติดตั้งเครื่องตัดไฟฟ้าอัตโนมัติและจัดระบบไฟฟ้าสำรองไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

3.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องตรวจสอบสายไฟฟ้า สวิตช์ ปลั๊ก ตามอายุการใช้งานและตามมาตรฐานการไฟฟ้า

3.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการติดตั้งไฟฟ้าหรือซ่อมแซมเท่านั้น

4. การคมนาคมและการสัญจร

4.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องควบคุมการขับขี่ยานพาหนะภายในสถาบัน

4.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดจุดจอดยานพาหนะ

4.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดหน่วยดูแลด้านการคมนาคมและการสัญจรทั้งภายในและบริเวณรอบ ๆ สถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ในกรณีที่สถาบันการอุดมศึกษามีรถโดยสารให้บริการนักศึกษา

4.4 สถาบันอุดมศึกษาต้องตรวจสอบสภาพรถโดยสารก่อนการให้บริการ

5. การจัดการบริการด้านความปลอดภัย

การจัดการบริการด้านความปลอดภัยเป็นแนวทางการป้องกันทางด้านอุบัติเหตุและอุบัติภัยโดยมีหลักการป้องกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การจัดบริการด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ได้แก่

5.1.1 การให้บริการด้านการพยาบาล โดยจัดตั้งเป็นห้องพยาบาล หรือศูนย์การแพทย์ และจัดให้มีอุปกรณ์การปฐมพยาบาล ยาชนิดต่าง ๆ รวมถึงจัดให้มีแพทย์พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะอุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเช่นกัน

5.1.2 การจัดทำประกันอุบัติเหตุให้แก่ผู้เรียน เป็นการคุ้มครองผู้เรียนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งผู้เรียนจะมีสิทธิได้รับค่าชดเชยจากการสูญเสียหรือจากการบาดเจ็บโดยทั่วไปสถาบันการศึกษาควรจัด ประกันอุบัติเหตุให้กับผู้เรียนทุกคนซึ่งอาจทำกับบริษัทประกันภัยแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยทำเป็นลักษณะการ ประกันหมู่หรือกลุ่ม เพราะจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการประกันแบบเดี่ยวหรือบุคคล

5.2 การจัดบริการด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันอัคคีภัย ได้แก่

5.2.1 ด้านอัคคีภัย สถาบันการศึกษาควรจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัยโดยจัดวางสายไฟ ต่างๆ ให้เหมาะสม จัดให้มีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และเพื่อความปลอดภัยสถาบันการศึกษาควรมีการ ตรวจสอบสายไฟและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอหากชำรุดควรรีบดำเนินการแก้ไขและที่สำคัญ ที่สุดคือ ควรจัดให้มีระเบียบการใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัยและให้ทุกคนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาควรจัดการฝึกซ้อมในด้านการหนีไฟ ทั้งนี้การหนีไฟเป็นการฝึกความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เมื่อเกิดกรณีไฟไหม้ เพื่อให้ทุกคนจะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง โดยทั่วไปควรมีการฝึกซ้อมอย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง

5.2.2 ด้านवादภัยและด้านอุทกภัย เป็นภัยจากน้ำท่วมและภัยจากพายุอาจทำให้เกิด ความเสียหายและความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินได้ ซึ่งสถาบันศึกษาบางพื้นที่หรือบางจังหวัดอาจ ประสบกับภัยดังกล่าวได้บ่อยครั้ง ดังนั้นจึงควรมีการติดตั้งเครื่องมือป้องกันและเตรียมหนทางแก้ไขเมื่อ เกิดภัยน้ำท่วมหรือพายุ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนโดยการฝึกซ้อมกรณีการเกิดน้ำท่วม หรือมีพายุก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

5.2.3 ด้านธรณีพิบัติภัย การเกิดแผ่นดินไหวอาจเกิดขึ้นได้ในทุกๆพื้นที่ แรงของการ สั่นสะเทือนอาจสร้างความเสียหายและอาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดให้มีการฝึกซ้อมเช่นเดียวกับกรณีไฟไหม้ น้ำท่วม และการเกิดพายุจากที่กล่าวมาข้างต้น การป้องกันแก้ไข อุบัติเหตุและอุบัติภัยในสถาบันอุดมศึกษามีได้เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานด้านความปลอดภัยเท่านั้น หากแต่เป็นหน้าที่ของบุคลากรและหน่วยงานทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือและประสานงานช่วยเหลือกันในการ ดูแลสวัสดิภาพของบุคลากรทุกคนที่อยู่ภายในสถาบันอุดมศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ทำการวิจัยอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้าน ความปลอดภัยในด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสรุปนำมาเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาเท่านั้น ดังนี้

ชาญ ขวัญมุข (2543: 46) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การป้องกันอุบัติเหตุสำหรับผู้เรียนใน สถาบันการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนได้รับอุบัติเหตุในสถาบันการศึกษาถึงร้อยละ 4 และใน จำนวนผู้เรียนที่ได้รับอุบัติเหตุ 100 คน จะเกิดความพิการถึง 2 คน สถิตินี้แสดงถึงคุณภาพชีวิตของ เยาวชนไทยและชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องหลายประการ ได้แก่ มาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุใน

สถาบันการศึกษาความสนใจของผู้บริหารและครูต่อการป้องกันอุบัติเหตุและระบบการช่วยเหลือผู้เรียนที่ได้รับอุบัติเหตุ

พิมล สิ้นธุนาวา (2551: ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดทำมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนในสถาบันการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาได้มีการจัดทำมาตรการด้านความปลอดภัยดังนี้

1. ด้านอัคคีภัย สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีการติดตั้งเครื่องมือดับเพลิงประเภทสารเคมี มีการจัดอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร แต่ไม่มีการฝึกซ้อมการหนีไฟหรือสาธิตวิธีการดับไฟ
2. ด้านการจราจรและการเดินทางของผู้เรียน สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในการจราจร และมีบุคลากรตลอดจนพนักงานตำรวจคอยดูแลการจราจรบริเวณสถาบันการศึกษา
3. ด้านสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นตัวอาคารและสถานที่ต่างๆ ของสถาบันศึกษามีเจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารและสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านบุคคลภายนอก สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ได้มีจัดสถานที่เฉพาะให้แก่บุคคลภายนอก และมีการสอบถามจุดประสงค์ก่อนที่จะเข้าสู่สถาบันการศึกษา

ชาลี โพธิ์เงินนาค (2535: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารของหัวหน้าแผนกวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยและป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจร มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลประจำแผนกวิชา ทั้งนี้อาคารโรงฝึกงานเป็นอาคารชั้นเดียวมีการจัดแบ่งพื้นที่ในการปฏิบัติงานเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจนแต่ห้องสุขาและอ่างล้างมือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา อีกทั้งสภาพห้องเรียนและห้องปฏิบัติการในแผนกวิชายังมีแสงสว่างไม่เพียงพอ

จำลอง สังข์สุข (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดทำมาตรการสำหรับให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ รวม 4 ด้าน ได้แก่

1. ภัยอันตรายจากอัคคีภัยและไฟฟ้า
2. ภัยอันตรายจากการจราจรและการขนส่ง
3. ภัยอันตรายจากสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยที่อยู่นอกอาคารเรียน
4. ภัยอันตรายจากการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

ซึ่งผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดทำมาตรการป้องกันภัยอันตรายจากอัคคีภัยและไฟฟ้า โดยมีการตรวจสอบเครื่องมือดับเพลิงอยู่เสมอ ในด้านภัยอันตรายจากการจราจรและการขนส่งทางวิทยาลัยได้จัดบุคลากรคอยดูแลและรักษาความปลอดภัยในการเดินทางให้แก่ศึกษาในด้านภัยอันตรายจากสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยที่อยู่นอกอาคารเรียนทางวิทยาลัยได้ดำเนินการขจัดสิ่งก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและจัดอบรมวิธีการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่ศึกษา และในด้านภัยอันตรายจากการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนและฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักใช้เครื่องมือป้องกันภัยต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องรวมถึงจัดให้มีการตรวจสอบเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ

จาโวโรสกี (วรนุช อยู่เกล้า. 2550; อ้างอิงจาก Jaworoski. 2003: 352) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐเวอร์จิเนียในรายวิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาภาษาอังกฤษ จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวชี้วัดด้านสุขภาพความ

ปลอดภัยและระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่าง การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยผู้เรียนที่มีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและได้รับการป้องกันรักษาสุขภาพอนามัยจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและไม่ได้รับการป้องกันรักษาสุขภาพอนามัย อีกทั้งความปลอดภัยของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

เอลกินส์ (Elkins. 2008: online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประเด็นความปลอดภัย : ผลกระทบต่อการเรียนรู้ของชั้นปีแรกในวิทยาลัย โดยทำการสำรวจจากนักศึกษาวิทยาลัยไอโอวา (University of Iowa) พบว่า ความกังวลของนักศึกษาต่อด้านความปลอดภัยในวิทยาลัยมีผลต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ นักศึกษาที่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจะมีความกังวลต่อความปลอดภัยในวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ และนักศึกษาที่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ

เออลี (Early. 2004: 4283) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของผู้บริหารในรัฐอลาบามาต่อการบริหารงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งจำแนกตามการรับรู้ของผู้บริหารที่มีที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในเมืองและนอกเมือง อายุของสถานศึกษา โดยสำรวจจากผู้บริหาร 68 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อีกทั้งยังต้องการให้สถานศึกษามีการดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายและความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

เจนนิงส์ (Jennings. 2007: 186) ได้ทำการศึกษาเชิงบรรยายประเด็นเรื่องความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาและการรายงานจากสถาบันการศึกษาของการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายทั้งในนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกัน จำนวน 564 คนของมหาวิทยาลัยโคโลราโด พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายมากกว่าชั้นปีอื่นๆ และเมื่อทำการศึกษาและทดสอบกลุ่มย่อยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยมีอัตราความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายลดน้อยลง

ฮัมเมอร์ (Hummer. 2008: online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินโครงการป้องกันอาชญากรรมของสหราชอาณาจักรวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ซึ่งสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในเครือสหราชอาณาจักรวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จำนวน 2500 คน พบว่า การใช้ความรู้ทางอาชญาวิทยา ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันอาชญากรรมแบบใหม่ อันว่าด้วยเรื่องวิธีการทางทฤษฎีบูรณาการที่เชื่อว่าผู้กระทำผิดจัดเป็นผู้ที่มีศักยภาพและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมดังนั้นจึงมุ่งเน้นกลยุทธ์ในการยับยั้งการกระทำผิดมากกว่าการมุ่งเน้นบทลงโทษมีผลทำให้อาชญากรรมภายในสหราชอาณาจักรวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยลดน้อย

โกเวอร์ (Gover. 2007: 26) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับปรุงความปลอดภัยในชีวิตภายในวิทยาลัยศิลปะสะวานาห์ (Savanah College of Art) โดยจัดตั้งเป็นองค์กรดูแลด้านความปลอดภัยและมีการกระจายหน้าที่ให้แก่หน่วยงานที่ประจำในแต่ละคณะภาควิชาต่างๆ ในวิทยาลัย ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า วิทยาลัยได้ดำเนินการให้ความรู้และจัดฝึกอบรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัย และปรับปรุงระบบป้องกันภัยให้แก่นักศึกษาและบุคลากรในแต่ละคณะภาควิชาได้ตามวัตถุประสงค์มากกว่าร้อยละ 86 ทั้งนี้ นักศึกษาและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการปรับปรุงความปลอดภัยในชีวิตภายในวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 88

โรมานอส (Romanos. 2008: online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์และแนะนำเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยทางการจราจรของมหาวิทยาลัยเท็กซัส เอ แอนด์ ไอ (Texas A&I University) จากการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยได้จัดดำเนินการความปลอดภัยด้านการจราจรภายในมหาวิทยาลัย โดยจัดการขยายพื้นที่ของถนนให้กว้างมากขึ้น จัดไฟสัญญาณและป้ายจราจรประจำตามจุดต่างๆ ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุซึ่งผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเมื่อความเสี่ยงทางการจราจรน้อยลงทำให้ผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกิดอุบัติเหตุที่น้อยลงส่งผลให้ผู้เรียนมีอัตราการเข้าเรียนมากยิ่งขึ้น

โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ได้ทำการศึกษาเรื่องกรณีศึกษาการรับรู้มาตรการความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาชุมชนเมือง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบการรับรู้และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาต่างๆ ในชุมชนเมืองมีความคล้ายคลึงกัน แต่ความเข้าใจในสายการบังคับบัญชาต่างกัน การสั่งการจึงต่างกันไปด้วย พนักงานรักษาความปลอดภัยมีความต้องการที่จะดำเนินงานให้ใกล้ชิดผู้เรียนมากขึ้น และต้องการจะทำหน้าที่อื่นเพิ่มเติมจากหน้าที่หลักเพื่อปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น ทั้งนี้พนักงานรักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินงานด้านความปลอดภัยเป็นหน้าที่โดยตรงที่สถานศึกษาควรจัดดำเนินการจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศล้วนให้ความสำคัญกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนซึ่งการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยต่างดำเนินการในรูปแบบของการจัดตั้งเป็นองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินอีกทั้งทำหน้าที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตทั้งสุขภาพกายและใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมต่อการเรียนรู้ทางวิชาการต่อไปในอนาคต

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,772 คน

ตามวิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ คลาดคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เช่น

ระดับความเชื่อมั่น 90% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10

ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 (ปกตินิยมระดับความเชื่อมั่น 95%)

ระดับความเชื่อมั่น 99% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.01

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,772 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (Krejcie; Morgan. 2008: online) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\pm = .05$) และตามความคลาดเคลื่อน ($\pm 5\%$) จากประชากร 1,772 คน จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 347 คน

1.2.2 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษาของนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดเท่ากับ 347 คนรายละเอียดดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา

ตัวแปรศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=347)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	177	36.58
หญิง	170	63.42
รวม	347	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	1,772	100
รวม	1,772	100
3. คณะที่ศึกษา		
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	527	29.74
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	238	13.43
คณะนิติศาสตร์	378	21.33
คณะวิศวกรรมศาสตร์	346	19.52
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	283	15.98
รวม	347	100.00

ตาราง 3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะ	ชั้นปีที่ 1		รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	
คณะวิทยาศาสตร์	139	388	527
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	159	79	238
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	115	168	283
คณะนิติศาสตร์	223	155	378
คณะวิศวกรรมศาสตร์	279	67	346
รวม	915	857	1,772

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัยแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.2 รวบรวมสาระและเนื้อหาต่างๆ ที่ได้จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัยและจากการสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างแบบสอบถามที่ชนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ด้านการจราจรด้านการบริการความปลอดภัย โดยครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่าผู้ตอบมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า ผู้ตอบมีทัศนคติต่อด้านความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า ผู้ตอบมีทัศนคติต่อด้านความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ผู้ตอบมีทัศนคติต่อด้านความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ผู้ตอบมีทัศนคติต่อด้านความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 นำแบบสอบถามไปแจกทั้งหมด 347 ฉบับ แต่ได้รับแบบสอบถามกลับมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 326 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.94

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้วิธีการทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกระทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Statistic Package of Social Sciences หรือ SPSS) เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับเพศ ชั้นปี และ
คณะที่ศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการด้านความปลอดภัยใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่า
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยตัวแปร เพศ ใช้การทดสอบที (Independent t-test)
ส่วนตัวแปร ชั้นปี และคณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis
of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นราย
คู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

5.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

5.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)(Ferguson. 1989: 68)

5.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 ทหาอาจจำแนกของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยใช้

การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180)

5.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา(Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach. 1984: 160)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

5.3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้การทดสอบ(t-test)

5.3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้(Scheffe') (Ferguson. 1981: 180)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)X

S.D.ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

df แทนระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)

t แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาในF- distribution

p แทนค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยตัวแปร เพศ วิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบที (Independent t-test) ส่วนตัวแปร ชั้นปี และคณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีนี้ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=347)	ร้อยละ
4. เพศ		
ชาย	177	36.58
หญิง	170	63.42
รวม	347	100.00
5. ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	1,772	100
รวม	1,772	100
6. คณะที่ศึกษา		
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	527	29.74
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	238	13.43
คณะนิติศาสตร์	378	21.33
คณะวิศวกรรมศาสตร์	346	19.52
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	283	15.98
รวม	347	100.00

จากตารางที่ 4.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 347 คน เป็นชายจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 36.58 และเป็นหญิง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 63.42 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีจำนวนทั้งสิ้น 527 คนคิดเป็นร้อยละ 29.74 คน นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 238 คน คณะนิติศาสตร์มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 378 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 คน นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 346 คน คิดเป็นร้อยละ 19.52 คน นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 283 คน คิดเป็นร้อยละ 15.98 คน

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ และ(ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน

การจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยรวม 3 ด้าน	ระดับความคิดเห็น(347)		การแปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านอาคารสถานที่	3.21	0.50	ปานกลาง
2. ด้านการจราจร	3.36	0.71	มาก
3. ด้านความปลอดภัย	3.50	0.45	ปานกลาง
รวม			ปานกลาง

จากตาราง 4.2 นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวม 3 ด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = (3.36, S.D.= 0.43)$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่ (และด้านการบริการความปลอดภัย (กลาง ส่วนในด้านการจราจร ($\bar{x} = 3.21, S.D.= 0.50)$ $\bar{x} 3.36, S.D.= 0.71$)มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปาน $\bar{x} = 3.50, S.D.= 0.45$) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการ ด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่	ระดับความ คิดเห็น n=347		การแปล ความหมาย
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ภายในอาคารเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ	4.60	0.51	ปานกลาง
2	ภายในอาคารเรียนมีอากาศถ่ายเทได้เป็นอย่างดี	4.40	0.51	ปานกลาง
3	บริเวณรอบอาคารเรียนและภายในอาคารเรียนมีถังขยะ อยู่เป็นจุดให้เห็นอย่างชัดเจน	4.90	0.31	มาก
4	บริเวณรอบอาคารเรียนและภายในอาคารเรียนมีถังขยะ เพียงพอ	4.70	0.48	ปานกลาง
5	พนักงานหรือแม่บ้านประจำอาคารทำความสะอาดอาคาร เรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.50	0.52	ปานกลาง
6	สภาพสายไฟฟ้า สวิตซ์ไฟ และปลั๊กไฟ ภายในอาคาร เรียนอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี	4.70	0.48	ปานกลาง
7	อาคารเรียนมีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย ได้แก่ ตัวสปีเกอร์ ฉีดน้ำจากบนเพดาน ถังดับเพลิง สัญญาณเตือนภัย อยู่ ประจำจุดของแต่ละชั้นให้เห็นอย่างชัดเจน	4.00	0.66	ปานกลาง
8	อาคารเรียนมีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยจำนวนเพียงพอ	4.40	0.69	ปานกลาง
9	เส้นทางหนีไฟหรือบันไดหนีไฟของอาคารเรียนอยู่ใน สภาพที่สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี	4.60	0.52	ปานกลาง
10	อาคารเรียนมีการติดป้ายข้อความหรือป้ายสัญลักษณ์ บอกเส้นทางหนีไฟหรือบันไดหนีไฟให้นักศึกษาเห็นอย่าง ชัดเจน	4.90	0.31	มาก
	รวม	4.53	0.52	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

ทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย	เพศชาย (n=177)		การแปลความหมาย	เพศหญิง (n=170)		การแปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1.ด้านอาคารสถานที่	3.23	0.53	ปานกลาง	3.21	0.49	ปานกลาง
2.ด้านการจราจร	3.51	0.44	มาก	3.50	0.45	มาก
3.ด้านการบริการ	3.40	0.66	ปานกลาง	3.34	0.73	ปานกลาง
รวม	3.38	0.41	ปานกลาง	3.35	0.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่านักศึกษาชายมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (S.D.= 0.41) และนักศึกษาหญิงมีทักษะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาชายมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามว่าด้านอาคารสถานที่ (บริการความปลอดภัย (การจราจร (นักศึกษาหญิงมีทักษะว่าด้านอาคารสถานที่ (ความปลอดภัย การจราจร (= 3.23, S.D.= 0.53)และด้านการ $\bar{x} = 3.40$, S.D.= 0.66) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน $\bar{x} = 3.51$, S.D.= 0.44) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.34$, S.D.= 0.73)มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน $\bar{x} = 3.50$, S.D.= 0.45)มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.21$, S.D.= 0.49) และด้านการบริการ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยตัวแปร เพศ วิเคราะห์โดยใช้ การทดสอบที (Independent t-test) ส่วนตัวแปร ชั้นปี และคณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการจัดการด้านความปลอดภัย

ทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัย	เพศชาย(n=177)		เพศหญิง(n=170)		t	p
	$\bar{x}$	s.d.	$\bar{x}$	s.d.		
1.ด้านอาคารสถานที่	3.23	0.53	3.21	0.49	0.31	0.760
2.ด้านการจราจร	3.51	0.44	3.50	0.45	0.22	0.829
3.ด้านการบริการความปลอดภัย	3.40	0.66	3.34	0.73	0.73	0.469
รวม	3.38	0.41	3.35	0.44	0.59	0.556

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย
2. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านซึ่งจำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยเรื่องทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไว้ดังนี้

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทัศนะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามตารางสำเร็จรูป ที่ระดับความเชื่อมั่น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษาของนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่ $\alpha = .05$ และตามความคลาดเคลื่อน ($\pm 5\%$) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย (ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน โดยตัวแปร เพศ วิเคราะห์โดยใช้ การทดสอบที (Independent t-test) ส่วนตัวแปร ชั้นปี และคณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านการจราจรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และด้านการบริการความปลอดภัยมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทักษะของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร ด้านการบริการความปลอดภัย พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยซึ่งมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบดูแลความปลอดภัยด้านต่างๆ ให้แก่มหาวิทยาลัย อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่ทำการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจให้แก่ นักศึกษาอันเป็นประโยชน์เอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิชาการและทำให้นักศึกษาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเป็นที่ยังประสงค์ของสังคมแต่หน่วยงานดังกล่าวมีความขาดแคลนพนักงานและเจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลด้านความปลอดภัยซึ่งด้วยข้อจำกัดของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่นี้เอง อาจส่งผลทำให้การจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยกระทำได้ไม่เต็มศักยภาพ จึงทำให้นักศึกษามีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และด้านการบริการความปลอดภัย มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจราจรมีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเก่าแก่ ดังนั้นจึงทำให้อาคารสถานที่บางส่วนซึ่งมีอายุการใช้งานมายาวนานเกิด ความทรุดโทรม นอกจากนี้บางพื้นที่ยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงและการก่อสร้าง อีกทั้งยังมีข้อจำกัดของจำนวนพนักงานรักษาความสะอาดและเจ้าหน้าที่ในการดูแลอาคารสถานที่ จึงอาจทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักศึกษา ส่วนในด้านระบบไฟฟ้า สายไฟฟ้า สวิตช์ไฟ และปลั๊กไฟภายในอาคารจัดว่ามีสภาพที่สามารถใช้งานได้ ในส่วนการป้องกันภัยทุกอาคารมีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยและมีป้ายบอกเส้นทางหนีไฟ แต่ทั้งนี้แม้ว่าอาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยจะถูกสร้างมาหลายสิบปี หากแต่สภาพอาคารสถานที่ที่มีความสะอาดและลักษณะอาคาร ตลอดจนพื้นที่ต่างๆ ถูกออกแบบมาเป็นอย่างดี ในด้านของการถ่ายเทอากาศและแสงสว่างภายในอาคารมีความเหมาะสมอย่างเพียงพอ จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง อาคารสถานที่เหล่านี้ล้วนจัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยและนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551: ออนไลน์) ได้กำหนดแนวคิดในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย โดยเริ่มต้นจาก การดูแลรักษาความปลอดภัยภายในพื้นที่มหาวิทยาลัย ตลอดจนอาคารสถานที่อันเป็นแหล่ง การเรียนรู้ของเหล่าบรรดาผู้เรียน หากแหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด น่าอยู่ และปลอดภัยย่อมเป็นการเพิ่มบรรยากาศทางวิชาการให้แก่ผู้เรียนมีความพึงพอใจอันก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการประกันความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา (การประกันคุณภาพการศึกษา. 2553: ออนไลน์) ได้กำหนดเป็นมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ โดยต้องเริ่มกระทำตั้งแต่การวางแผนการก่อสร้างอาคาร โดยการพิจารณาที่ตั้งให้ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกและมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ มีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีพื้นที่ใช้สอยเหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้อาคาร ด้านวัสดุก่อสร้างต้องมีรูปแบบที่สามารถป้องกันไฟและทนต่อ การสั่นสะเทือนอันเกิดจากแผ่นดินไหว และต้องมีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย มีเส้นทางหนีไฟในกรณีเกิดเพลิงไหม้ภายในอาคาร ซึ่งมาตรการที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่ขั้นพื้นฐานที่มหาวิทยาลัยพึงดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความปลอดภัยในการดำรงชีวิตตลอดที่เข้ารับการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ยังเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการอันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมล สินธุรนาว่า (2551: ออนไลน์) ที่ทำการศึกษารื่องการจัดมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนในสถาบันการศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษาได้มีการจัด มาตรการด้านความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ โดยมีมาตรการป้องกันด้านอัคคีภัย ตลอดจนมีการติดตั้ง อุปกรณ์ป้องกันภัยต่างๆ ภายในอาคารเพื่อให้ผู้เรียน เกิด ความมั่นใจต่อสถาบันการศึกษาและเกิด ความรู้สึกปลอดภัยขณะที่เข้ารับการศึกษาภายในสถาบัน และผลการศึกษาของ จำลอง สังข์สุข (2536: 98) ได้ทำการศึกษารื่อง การจัดมาตรการสำหรับให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาในวิทยาลัย สังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สถาบันการศึกษานอกจากจะต้องดำเนินการด้าน ความปลอดภัยแล้วนั้น ควรมีการตรวจสอบและฝึกซ้อมการใช้อุปกรณ์เครื่องมือป้องกันภัยต่างๆ ให้อยู่ใน

สภาพดีและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลาเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาคารสถานที่จัดเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนต้องใช้เวลาอยู่มากที่สุดแห่งหนึ่ง ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีการจัดการดูแลด้านความปลอดภัยเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั่นเอง

1.2 ด้านการจราจร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านการจราจรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้มีการจัดสรรพื้นที่ทางการจราจรภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสมและมีการจัดพื้นที่จอดยานพาหนะอย่างเพียงพอ อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีการกำหนดเส้นทางเข้า-ออกไว้อย่างชัดเจนและมีหลายเส้นทางทำให้นักศึกษาเดินทางได้อย่างสะดวก แต่ละจุดพื้นที่เส้นทางการจราจรมีเจ้าหน้าที่เฝ้าเวรยามอย่างสม่ำเสมอและมีป้ายจราจรบอกชี้เส้นทางไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้ดำเนินการกำหนด การเดินทางเข้า-ออกมหาวิทยาลัยและมีการตรวจสอบดูแลพนักงานขับรถและสภาพรถสวัสดิการอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านการจราจรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการจัดดำเนินการขึ้นเพื่อป้องกันและดูแลด้านการจราจรให้แก่นักศึกษาพ้นจากอุบัติเหตุต่างๆ อีกทั้งยังเป็น การสนับสนุนให้นักศึกษาได้เข้ามารับการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยอย่างสะดวกและปลอดภัย อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ นโยบายการประกันความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา (การประกันคุณภาพการศึกษา, 2553: ออนไลน์) ได้กำหนดมาตรการไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดดำเนินการดูแลรักษาความปลอดภัย ตลอดจนต้องอำนวยความสะดวกทางการจราจรให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความปลอดภัยและสะดวกในการเดินทางเพื่อมาเข้ารับการเรียนรู้ทางวิชาการ โดยทางสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการกำหนดกฎระเบียบทางการจราจร และควรจัดพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ดูแลประจำจุดต่างๆ ตามเส้นทางการจราจรภายในสถาบัน และควรมีการติดป้ายจราจรต่างๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดพื้นที่จอดยานพาหนะและพื้นที่ทางเท้าแก่นักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 106) ที่ได้กล่าวถึง การป้องกันอุบัติเหตุจากทางการจราจรภายในสถาบันการศึกษาไว้ว่า สถาบันการศึกษาควรมีการจัดพนักงานดูแลพื้นที่ประจำจุดเส้นทางต่างๆ และควรมีการติดตั้งป้ายทางการจราจร ตลอดจนพื้นที่การจอดรถ สิ่งเหล่านี้เป็นมาตรการทางการจราจรขั้นพื้นฐานที่สถาบันการศึกษาต้องมีการจัดดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของโรมานอส (Romanos, 2008: online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์และแนะนำเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยทางการจราจรของมหาวิทยาลัยเท็กซัส เอ แอนด์ ไอ (Texas A&I University) พบว่า มหาวิทยาลัยได้มีการดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ทางการจราจรให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เมื่อความเสี่ยงทางการจราจรน้อยลงทำให้ผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกิดอุบัติเหตุลดลงส่งผลให้ผู้เรียนมีอัตราการเข้าเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้นด้วยนั่นเอง

1.3 ด้านการบริการความปลอดภัย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านการบริการความปลอดภัยว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้จัดดำเนินการบริการความปลอดภัยโดยให้ความสำคัญกับการให้บริการทางการแพทย์ซึ่งเน้นการรักษาเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหน่วยบริการทางการแพทย์และสถานพยาบาลเพื่อให้บริการ ตลอดจนมีแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในด้านการรักษา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์

ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและสิทธิประโยชน์ทางการแพทย์ให้นักศึกษาได้รับทราบ ตลอดจนจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย และมีการจัดทำประกันอุบัติเหตุอุบัติเหตุภัยแก่นักศึกษา แต่ทั้งนี้สืบเนื่องจากการที่มหาวิทยาลัยมีการขาดแคลนเจ้าหน้าที่และพนักงาน อีกทั้งการบริการความปลอดภัยต้องใช้เจ้าหน้าที่และพนักงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเพื่อให้การบริการมีคุณภาพและมีความปลอดภัยแก่ผู้เข้ารับบริการ ทำให้การบริการความปลอดภัยอาจกระทำได้อย่างไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้านการบริการความปลอดภัยว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในการจัดดำเนินการบริการความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันดูแลให้นักศึกษาปราศจากการเจ็บไข้ได้ป่วยและปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุภัย สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดความสมบูรณ์พร้อมทางด้านร่างกายซึ่งส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสุขใจและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้อันนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ นโยบายการประกันความปลอดภัยในสถาบันอุดมศึกษา (การประกันคุณภาพการศึกษา 2553: ออนไลน์) ได้กำหนดมาตรฐานการดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการให้บริการความปลอดภัยไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้บริการอย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งควรมีการให้ข้อมูลความรู้และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย จัดให้บริการทางการแพทย์จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำประกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยอันเป็นสิทธิให้ความคุ้มครองแก่นักศึกษา ทั้งนี้การจัดให้บริการด้านความปลอดภัยต้องดำเนินการเพื่อป้องกันดูแล รวมทั้งรักษา และส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่นักศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดดำเนินการให้บริการความปลอดภัยของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ อันได้แก่ มหาวิทยาลัยแบรนด์ไฮส์ (Brandeis University, 2008: online) มหาวิทยาลัยแมรี่วิลล์ (Maryville University, 2008: online) และมหาวิทยาลัยอีสต์มิชิแกน (Eastern Michigan University, 2008: online) ทั้งนี้ แต่ละมหาวิทยาลัยต่างก็ได้มีการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่ผู้เรียน โดยเน้นให้บริการทางการแพทย์และให้ความรู้ ผู้เรียนสามารถเข้ารับการตรวจรักษาและขอคำปรึกษาด้านสุขภาพได้จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งมีสิทธิประโยชน์ด้านการประกันสุขภาพ สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ผู้เรียน เกิดความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ จาโวโรสกี (Jaworoski, 2003: 352) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยผู้เรียนที่มีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและได้รับการป้องกันรักษาสุขภาพจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและไม่ได้รับการป้องกันรักษาสุขภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคามมีรูปแบบการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยอย่างเหมาะสม โดยมีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบดูแลออกเป็น ฝ่ายต่างๆ ในด้านอาคารสถานที่ที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย ตลอดจนมีอุปกรณ์ป้องกันภัยต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตของนักศึกษา ในด้านการจรรยาบรรณมีการจัดสรรพื้นที่ไว้เพื่อเป็นทางสัญจรของยานพาหนะ มีทางเท้า และมีพื้นที่จอดยานพาหนะอย่างเพียงพอ สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีการที่ทางมหาวิทยาลัยจัดดำเนินการขึ้นเพื่อป้องกันดูแลให้ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความปลอดภัยในชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน และอาจด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการดำเนินการด้านความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านให้แก่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงล้วนเป็นสิ่งที่ดีให้นักศึกษาเกิดความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยยังเป็นเสมือนตัวชี้วัดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของทางมหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่งด้วย ดังที่ ศัจธร วัฒนะมงคล (2551: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทุกเพศทุกวัยได้นั้น ควรเริ่มจากการที่ให้ผู้คนที่อยู่ภายในสถาบันการศึกษานั้นๆ ต้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามความต้องการของบุคคลทุกกลุ่มอย่างแท้จริง นอกจากนี้ โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ได้กล่าวไว้ว่า ความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้การดูแลอย่างทั่วถึงและไม่ควรป้องกันดูแลแค่ผู้เรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากแต่ต้องพึงป้องกันดูแลกับผู้เรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ทั้งนี้หากสถาบัน การศึกษาละเลยไม่เห็นความสำคัญของการป้องกันภัยต่างๆ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความหวาดหวั่น มีสภาวะไม่มั่นคงทางจิตใจ อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ทำให้การใฝ่รู้ ใฝ่เรียนหรือความสนใจทางการเรียนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลกินส์(Elkins. 2008: online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประเด็นความปลอดภัย: ผลกระทบต่อการเรียนรู้ของชั้นปีแรกในวิทยาลัย จากการศึกษาพบว่า ความกังวลของนักศึกษาต่อความปลอดภัยในวิทยาลัยมีผลต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้นักศึกษาที่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจะมีความกังวลน้อยกว่าและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยได้มีการจัดดำเนินการด้าน ความปลอดภัยอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับนักศึกษาทุกชั้นปี ในด้านอาคารสถานที่ แม้ว่านักศึกษาแต่ละชั้นปีมีการเรียนการสอนในอาคารสถานที่เรียนแตกต่างกันหากแต่ทุกอาคารมีการดำเนินการด้าน ความปลอดภัยเหมือนกัน คือมีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันภัย ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในอาคาร ในด้านการจราจรมีการกำหนดพื้นที่ในการจอดยานพาหนะอย่างชัดเจนและเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาทุกชั้นปี และมีการทำประกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุให้แก่ศึกษาทุกชั้นปีซึ่งการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านนี้ นักศึกษาทุกชั้นปีสามารถใช้บริการได้อย่างเท่าเทียมกัน และอาจด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ไม่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามแตกต่างกัน ดังที่ วรณช อยู่เอ่ง (2550: 4) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่

ในระดับช่วงชั้นใดก็ตามสถาบันการศึกษา จำเป็นต้องให้ความคุ้มครองและดูแลให้ผู้เรียนได้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆ จนกว่าผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาจากสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2548: 18) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษาควรมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนที่มีชั้นปีที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดความเหมาะสม และควรจัดให้ความรู้ด้านสุขอนามัย ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนได้รับทราบ ซึ่งจัด เป็นการสร้างเสริมความรู้ในการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเป็น การลดความเสี่ยงให้แก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจนนิ่งส์ (Jennings, 2007: 186) ได้ทำการศึกษาเชิงบรรยายประเด็นเรื่องความปลอดภัยในสถาบันการศึกษาและ การรายงานจากสถาบันการศึกษาของการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายทั้งในนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันจำนวน 564 คนของมหาวิทยาลัยโคโลราโด พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่1 มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายมากกว่าชั้นปีอื่นๆ และเมื่อทำการศึกษาและทดสอบกลุ่มย่อย พบว่า นักศึกษาที่ได้รับความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยมีอัตราความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายลดน้อยลง

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการ ความปลอดภัยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจราจร และด้านการบริการความปลอดภัย จากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยมีการจัดดำเนินการด้าน ความปลอดภัยโดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์ตลอดจนระเบียบการต่างๆ ให้กับทุกคณะเป็นแบบแผนในการปฏิบัติและจัดการดำเนินการด้านความปลอดภัยภายในคณะตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ในด้านอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยมีการจัดแบ่งพื้นที่โดยแยกแต่ละคณะให้อยู่คนละอาคาร และแม้ว่าจะอยู่คนละอาคารหากแต่ภายในอาคารมีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันภัย ตลอดจนป้ายบอกเส้นทางหนีไฟ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลทั่วทุกอาคารเหมือนกัน ในด้านการจราจร เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนกลางของทางมหาวิทยาลัยดังนั้นนักศึกษาทุกคนทุกคณะจึงได้ใช้พื้นที่ดังกล่าวร่วมกัน อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้จัดดำเนินการด้านการจราจรไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อนักศึกษาทุกคณะทำให้นักศึกษาทุกคณะได้รับความสะดวก ในด้านการบริการความปลอดภัย มหาวิทยาลัยมีการจัดดำเนินการ ให้บริการทางการแพทย์และจัดทำประกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยกับนักศึกษาทุกคณะ และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ไม่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะต่างกันมีทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามแตกต่างกัน ดังที่ ศิริวรรณ สันเจียรกุล (2551: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการช่วยกันดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุ และควรมีการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้เหมาะสมกับทุกกลุ่มผู้เรียน ทั้งนี้ไม่ว่าผู้เรียนจะกำลังศึกษาอยู่แผนกสาขาใดก็ควรได้รับความรู้และการป้องกันดูแลด้านความปลอดภัยอย่างทั่วถึง อีกทั้งในการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยควรเป็นไปเพื่อป้องกันและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ จันทูมา (2544: 28) ได้กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยให้แก่นักศึกษา โดยยึดหลักดำเนินการที่ให้นักศึกษาทุกคนต้องมีความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติเหตุภัยและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการฝึกฝนและสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจและสามารถประยุกต์นำความรู้ไปใช้

จริงได้ อันเป็นกลไกหนึ่งที่น่าสนใจให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้านอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกเวอร์(Gover. 2007: 26) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับปรุงความปลอดภัยในชีวิตภายในวิทยาลัยศิลปะสะวานาห์(Savanah College of Art) โดยจัดตั้งเป็นองค์กรดูแลด้านความปลอดภัยและมีการกระจายหน้าที่ให้แก่หน่วยงานที่ประจำในแต่ละคณะภาควิชาต่างๆ ในวิทยาลัย ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า วิทยาลัยได้ดำเนินการให้ความรู้และจัดฝึกอบรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุ-อุบัติภัย และปรับปรุงระบบป้องกันภัยให้แก่นักศึกษาและบุคลากรในแต่ละคณะภาควิชาได้ ตามวัตถุประสงค์มากกว่าร้อยละ 86 ทั้งนี้นักศึกษาและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการปรับปรุงความปลอดภัยในชีวิตภายในวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 88

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทักษะ ต่อการจดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคามอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้การดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคามมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการด้าน ความปลอดภัยในมหาวิทยาลัย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยภายในอาคารสถานที่ อีกทั้งควรมีการอบรม และฝึกฝนเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันภัย และควรมีการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันภัยภายในอาคารอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟแก่นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยให้มีขนาดและสีที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนมากกว่าเดิม และควรมีการแบ่งพื้นที่ ทางจราจรไว้เป็นทางเท้าให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรจัดอบรมเรื่องกฎจราจรแก่พนักงานขับรถและควรมีการตรวจสอบสภาพรถสวัสดิการและพนักงานขับรถอย่างเคร่งครัด ด้านการบริการความปลอดภัย มหาวิทยาลัยควรมีการจัดอบรมเรื่องสิทธิประโยชน์ทางการแพทย์ที่นักศึกษาพึงจะได้รับจากทางมหาวิทยาลัย และควรมีการแจ้งประกาศข่าวสารด้านสุขภาพอนามัยให้นักศึกษาได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรมีการจัดตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้แก่นักศึกษาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบทักษะต่อการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
  1. ด้านอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยควรมีการเพิ่มอัตรากำลังของพนักงาน
  2. ด้านการจราจร มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำป้ายจราจรบอกชี้เส้นทางภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดดำเนินการด้านความปลอดภัย ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย.
กรุงเทพฯ : กรมฯ, 100 หน้า 2556.
- พรชัย ชันดี. การป้องกันอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: ศึกษาการจัดการ
สภาพแวดล้อม. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550
- สันติ รัชตะวรรณ. การป้องกันอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: ศึกษาการจัด
สภาพแวดล้อมเพื่อนำข้อมูลนำไปสู่การจัดทำคู่มือประชาชน, กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ, 2550.
- โสภา (ชูพิกุลชัย) ชปีลมันน์. การพัฒนาตนเอง : ทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤต. ภาพพิมพ์,
2542.
- สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.แผนพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
แม่บท ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542-2549).กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2544.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กองวิจัยและพัฒนา. คู่มือการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบ
สภาพแวดล้อม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2550.
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณ. (2537). การจัดการมาตรการทางด้านรักษาความปลอดภัยในโรงฝึกงาน
ของนักเรียน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาลี โพธิ์เงินนาค. (2535). สภาพและปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าแผนกวิชาช่าง
อุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดิเรก หุ่นสุวรรณ. (2530). ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและเจตคติต่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ
เคมีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2545). หลักการดำเนินงานระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตน์ อุทัยผล. (2533). สวัสดิศึกษาในโรงฝึกงาน. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ
กรมการฝึกหัดครู.
- เอมอัชมา วัตนบุรานนท์. (2537). สวัสดิศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
กิตติมา จันทสม. (2544, กรกฎาคม - ธันวาคม). การสำรวจความปลอดภัยในงานก่อสร้าง
ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จำลอง สังข์สุข. (2536). การจัดมาตรการสำหรับให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรม
อาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ.
- เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). การพัฒนามาตรการความปลอดภัยโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสาม
เสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลราชธานี). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. (2545, 19
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม
127 ตอนที่ 45ก.

การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 46: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขาส่งเสริมการเกษตรและคหกรรม
ศาสตร์, หน้า 160-171.2554.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. ปีที่ 3, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.2552), หน้า 21-31.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล   ว่าที่ ร.ต.ภานุทัต สวัสดิ์ถาวร
ตำแหน่ง   อาจารย์
ตำแหน่งบริหาร   ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการพิเศษ
หน่วยงานที่สังกัด   คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ที่อยู่   17 ซ. 1 ถนนนครสวรรค์ ต.ตลาด อ.เมืองมหาสารคาม จ.มหาสารคาม
                                  44000
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 087 2187665, 043 742621

ประวัติการศึกษา

(ศศ.บ.) ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
(บธ.ม.) บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY